

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
The Developing of Model for School Management according to
Sufficiency Economy Philosophy for Secondary Schools under
the Jurisdiction of District 27

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์*
Sutum-t@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) ของสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27และพัฒนาแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน และครู จำนวน 335 คน รวม จำนวน 443 คน ได้จากวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 5 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยการอิงผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึก แบบประเมินฯ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็น PNI

ผลการวิจัย พบว่า

1.สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, SD=0.92$) พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04 SD=$

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

0.90) ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ฯ สูงกว่าสภาพปัจจุบัน และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ 0.01

2. รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 แบ่งเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยป้อนเข้า องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต /ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 กระประเมินผล ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการศึกษา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The Developing of Model for School Management was responding to the Sufficiency Economy Philosophy for secondary schools under the jurisdiction of District 27. The purposes of this study were 1) to investigate the present states and desirable states of the school management according to the sufficiency economy philosophy for secondary schools under the jurisdiction of District 27 and 2) to develop the model for school management according to the sufficiency economy philosophy for secondary schools under the jurisdiction of District 27. The respondents were 443 which consisted of 108 school principals and 335 teachers selected by stratified random sampling. Field study was 5 schools which were the best practice on the school management according to the sufficiency economy philosophy by interviewing 10 school principals and teachers. The developing model had been evaluated for suitability and possibility by 10 experts. The instruments were questionnaire, a structured interview form, an evaluation form and a record form. The analysis of quantitative data was using mean, standard deviation and priority needs index, and qualitative data was using content analysis.

The finding were as follows :

1. The present states of the school management according to sufficiency economy philosophy as the whole was at the highlevel , the desirable states of the school management according to sufficiency economy philosophy as the whole was at the highest level, and the priority needs index was at the high level.

2. The model for school management according to sufficiency economy philosophy for secondary schools under the jurisdiction of District 27 consisted of 5 parts which were 1) principles ,concepts and objectives of the model 2) the model had 5 components : external environment,

input, process, output ,and feedback 3) model implementation 4) model evaluation, and 5) condition for success. The model had been evaluated both for suitability and possibility at high level.

Keywords : model education management, sufficiency economy philosophy

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิด ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ แต่การประยุกต์ใช้แนวคิด ดังกล่าว และสร้างความมั่นใจว่าการพัฒนาจะเป็นไปในแนวทางที่ยั่งยืนและสร้างความสุขให้กับคนไทยจำเป็นต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศอย่างรอบด้านและวางจุดยืน ในการพัฒนาระยะยาว ภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี 2560 ซึ่งพิจารณาถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ปี 2560 ไว้ดังนี้ “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลการบริการสาธารณะ ที่ทั่วถึงมีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคงอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2554 หน้า 19)

กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่ระบบการศึกษา และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับมีการบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งสถานศึกษาทุก

แห่งจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะ สร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อีกทั้งได้กำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษา ในสังกัดทุกแห่งที่กระจายอยู่ทั่วประเทศน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบันเพื่อให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักเรียนสามารถน้อมนำวิถีชีวิตของตนเองเข้าสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นไปตามศักยภาพของตนเองและลักษณะของภูมิสังคม มีการบูรณาการทั้งในส่วนของบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาบุคลากร และได้กำหนดเป็นโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีเป้าหมาย 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่าจำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบ อย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง ระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งมีการดำเนินการติดตามและประเมินผลทุกระยะ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554)

จากการติดตามการดำเนินการที่ผ่านมาสถานศึกษาสนใจเข้ารับการประเมินเพื่อเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือที่เรียก

ว่า “สถานศึกษาพอเพียง” ปัจจุบันมีสถานศึกษา ที่ผ่านการประเมิน ทั่วประเทศ จำนวน 14,602 แห่ง และมีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จำนวน 39 แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบาย ในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ ระยะ 3 ปี ตั้งแต่ ปี 2558-2560 มีเป้าหมายให้สถานศึกษาทั่วไปต้องผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงครบ ทุกแห่ง และให้มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาครบทุกจังหวัดในปี 2558 และครบทุกเขตพื้นที่การศึกษาภายในปี 2560 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีสถานศึกษาในสังกัดสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปี 2557-2560 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จึงมีนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดให้ได้รับ การพัฒนาสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ศูนย์การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกสภวิทยาเขต ตามยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างน้อย สภวิทยาเขตละ 1 ศูนย์การเรียนรู้ ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จึงต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27. 2558)

ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทแต่ละสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27
2. พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาแนว คิดการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ของกระทรวงศึกษาธิการ (2554 หน้า 3) ได้กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ 4 ด้าน 13 องค์ประกอบ 50 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ 2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีองค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ 4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวบ่งชี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 รวม จำนวน 2,847 คน กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 443 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 หน้า 43-46)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27

ระยะเวลา ในการวิจัย

มีนาคม 2559 – สิงหาคม 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 4 แนวคิด ดังนี้ 1. แนวคิดเรื่องการพัฒนาารูปแบบ แนวคิดของพลสุข หิงคานนท์ (2540) สมาน อัสวภูมิ (2537) และดิเรกวรรณเสียร (2545) ประกอบด้วย (1) การศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (2) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (3) การสร้างรูปแบบ (4) ขึ้นตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบและความเหมาะสมในการนำไปใช้ (5) ปรับปรุงและ นำเสนอรูปแบบ 2.แนวคิดเชิงระบบ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานศึกษาในฐานะระบบ โดย ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีระบบของ Kast and Rosenzweig (1985), Robbins (1990),

Lunenburg and Ornstien (2008); Hoy and Miskel (2001), วิจิตร ศรีสอาด (2523), ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2547) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบ เป็น 5 ด้าน ดังนี้ (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ (3) ผลผลิต (4) ขอมูลป้อนกลับ (5) สภาพแวดล้อม 3.แนวคิดการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ของกระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 3) ได้กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ 4 ด้าน 13 องค์ประกอบ 50 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ 2.ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ 3.ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ 4.ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวบ่งชี้ 4.แนวคิดการจัดการอย่างมีคุณภาพวงจรเดมมิ่ง (Deming, 1995) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การนำไปปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act)

วิธีการดำเนินการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 รวม จำนวน 2,847 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 443 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 หน้า 43- 46)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาโรงเรียน ปฏิบัติที่ดีสู่ความเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 5 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 โดยการอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ และเป็นคณาจารย์ที่สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 เครื่องมือแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและ

การจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา การตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .31 - .80 ได้ข้อที่มีอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ 50 ข้อ และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ .98 ส่วนการศึกษาโรงเรียนปฏิบัติที่ดีสู่ความเป็นเลิศ (Best Practice) เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง (Structured Interview)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) ของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือแบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบประเมินความเหมาะสมเป็นไปได้อย่างเหมาะสม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เพื่อขออนุญาต ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้ รับ-ส่ง และติดต่อขอรับคืน โดยใส่คืนที่ตู้ รับ-ส่ง หนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 หรือส่งคืนทางไปรษณีย์
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียน ที่ปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. การเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้วิจัยกับผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

ร้อยละ (Percentage, %)

ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D)

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า130)

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 117)

เกณฑ์และการแปลความหมาย

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายเกณฑ์

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 –4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม

ข้อที่	การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความต้องการ
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.92	0.94	มาก	4.03	0.89	มาก	0.03	3
2	ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.56	0.92	มาก	4.03	0.89	มาก	0.13	4
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.02	0.97	มาก	4.05	0.91	มาก	0.01	2
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	2.65	0.85	ปานกลาง	4.03	0.89	มาก	0.26	1
โดยรวม		3.54	0.92	มาก	4.04	0.90	มาก	0.01	

สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, SD=0.92$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04 SD= 0.90$) ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.04 SD=0.90$) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน และมีค่าดัชนีความต้องการ การจำเป็นเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ 0.01

3. รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) ของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ส่วน

ประกอบด้วยส่วนที่ 1 แนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยป้อนเข้าองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต /ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) ของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, SD=0.92$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญ กับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่ระบบการศึกษาและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับและบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปลูกฝัง อบรมบ่มเพาะ สร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อีกทั้งได้กำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งที่กระจายอยู่ทั่วประเทศน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบันเพื่อให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักเรียนสามารถน้อมนำวิถีชีวิตของตนเองเข้าสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นไปตามศักยภาพของตนเอง และลักษณะของภูมิสังคม มีการบูรณาการทั้งในส่วนของการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาบุคลากร และได้กำหนดเป็นโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) สอดคล้องกับเพ็ญญา ธีรทองดี (2553, หน้า 125) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับทรงศักดิ์ โฉมเฉลา (2557, หน้า 98 -102) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า

1.สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$ $SD = 0.90$) ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.04$ $SD = 0.90$) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายอย่างต่อเนื่องและกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ ระยะ 3 ปี ตั้งแต่ ปี 2558-2560 มีเป้าหมาย ให้สถานศึกษาทั่วไปต้องผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงครบ ทุกแห่งและให้มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาครบทุกจังหวัดในปี 2558 และครบทุกเขตพื้นที่ การศึกษาภายในปี 2560 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ทำให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับชวลิต จันทรศรี (2555, หน้า 87- 110) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รุ่งฤดี โชติวิเชียร (2557, หน้า 144-146) วิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการ

ศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87

3.รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แบ่งเป็น 5 ส่วนประกอบ ด้วย ส่วนที่ 1 แนวคิดและหลักการวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1สภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยป้อนเข้า องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบ ที่ 4 ผลผลิต/ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูล ป้อนกลับ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 กระประเมินผลส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้ ได้มา ซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ถูกต้องชัดเจนสามารถนำมาเป็นรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้อย่างถูกต้องตามหลักทฤษฎีและสามารถอธิบายเชิงเหตุผลของเรื่อง ที่ศึกษาได้สอดคล้องกับแนวคิดของ พูลสุข หิงคานนท์ (2540, หน้า 75) ที่กล่าวไว้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของรูปแบบต้องมีความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบมีโครงสร้าง สามารถใช้การ พยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์อธิบายปรากฏการณ์เชิงเหตุผล ได้อย่างชัดเจนนำไปสู่การ สร้างความคิดใหม่และมีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่ทำการศึกษา สอดคล้องกับ

แนวคิดในการพัฒนารูปแบบของสมาน อัสวภูมิ (2537, หน้า 21) และดิเรก วรณเศียร (2545, หน้า 29) ซึ่งได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบไว้ว่าการพัฒนารูปแบบนั้นเริ่มต้นจากการศึกษาหลักการข้อมูลพื้นฐานและองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้างเพื่อนำผลที่ได้ มากำหนด กรอบแนวคิดและร่างรูปแบบจากนั้นออกแบบและนำเสนอรูปแบบใหม่เพื่อให้ได้รูปแบบที่ดีกว่าเดิมแล้วหาความเชื่อมั่นของรูปแบบ โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ และสุดท้ายจะต้องมีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบสอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวลิขิต จันทร์ศรี (2555, หน้า 87-110) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมบุคลากร การจัดทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการวางแผนและการนำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนา และผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่าการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.02) และมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.15) และสอดคล้องกับงานวิจัยของภูติศ พัดพิน (2557, หน้า 198) วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ารูป

แบบฯ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวลิขิต จันทร์ศรี (2555, หน้า 87-110) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 2) เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 3) สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินผลการใช้รูปแบบฯ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการประชุมการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมบุคลากร การจัดทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการวางแผนและการนำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และ

การปรับปรุงพัฒนา และผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า การใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$)

สำหรับแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า 1) โรงเรียนต้องสร้างความตระหนัก การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดในตัวผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้องจนถึงขั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม 2) พัฒนาครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) จัดประชุมสัมมนา ร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายการ พัฒนาโรงเรียนสู่สถานศึกษาพอเพียง 4) จัดทำคู่มือการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียง ให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม 5) ดำเนินติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตลอดจนการติดตามประเมินผลความเหมาะสมของการดำเนินงานแต่ละด้าน และรายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นระยะทั้งภายในสถานศึกษา ต่อสาธารณชนและต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวลิต จันทรศรี (2555, หน้า 87-110) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบ

ว่ารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมบุคลากรโรงเรียน สร้างความตระหนัก การมีส่วนร่วมและทีมงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนพัฒนาคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ครู และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความ เข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด การจัดทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนของเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบแม้ว่ารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา 27 จะมีความสมบูรณ์เพียงใดก็ตาม แต่ก็มิข้อจำกัดด้วยเงื่อนไขหลายประการ อาทิเช่น ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน บริบทที่แต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามเงื่อนไขความสำเร็จที่พบจากการวิจัยนี้ พบว่า 1) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียง ต้องกำหนดนโยบาย จัดรูปแบบ อบรมให้ความรู้ บุคลากร การติดตามประเมินผล 2) ระดับสถานศึกษาสถานศึกษาที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการสถานศึกษา ต้องตั้งแต่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยกฤติศ พัดพิน (2557, หน้า 198) วิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียง ต้องกำหนดนโยบาย จัดรูปแบบ อบรมให้ความรู้ บุคลากร การติดตามประเมิน

ผลอย่างต่อเนื่อง และระดับสถานศึกษาสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและวัฒนธรรมองค์กร การจัดสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

การกำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ในการพัฒนาโรงเรียนสู่สถานศึกษาพอเพียง ชัดเจนและปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง

2) ผู้บริหาร ต้องกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ส่งเสริมให้บุคลากรทุกมีส่วนร่วมฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยภูติศ พัดพิน (2557, หน้า 198) วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหา สถานศึกษาขาดการกำกับ นิเทศติดตามทุกระดับ ขาดความตระหนัก ความรู้ ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน และมีกรอบในการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

2.1 ความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและให้ความสำคัญในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ การพัฒนา

สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ควรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องควรมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูบุคลากรทางการศึกษาทุกคนควรศึกษา หลักการ กฎหมาย นโยบาย และยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน ด้วยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ สู่การดำเนินงานพัฒนา “สถานศึกษาพอเพียง

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูบุคลากรทุกคน ควรจะมีการปฏิบัติตามองค์ประกอบตัวชี้วัดของการดำเนินงานพัฒนา “สถานศึกษาพอเพียง” ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และมีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติ สร้างความตระหนักในการกิจให้บุคลากรในสถานศึกษารับทราบ ผู้บริหารต้องแสดงภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน สร้างขวัญ กำลังใจ และเข้าใจงานทั้งระบบ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ความสำเร็จที่ส่งผลต่อการการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ควรมีการนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปทดลองใช้เพื่อสรุปผล ที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษากลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2554.
- ชวลิต จันทรศรี. (2555). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ด. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). *การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2547). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีระบบ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทรงศักดิ์ โฉมเฉลา. (2557). *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พูลสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนาแบบการจัดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล* สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญญา อีรทองดี. (2553). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ภูดิศ พัดพิน. (2557). *การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารศึกษา, คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย อลงกรณ์.
- รุ่งฤดี โชติวิเชียร. (2557). *รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2523). “ปรัชญาและพัฒนาการบริหาร,” ในหลักและระบบการบริหารการศึกษา หน่วย 1-5, เล่ม 1 หน้า 1-24. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *กลยุทธ์การจัดการสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553* กรุงเทพฯ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (2558). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ*.
- สมาน อัครภูมิ. (2537). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด*. วิทยานิพนธ์- ดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Deming Edward W. (1995). *Out of the crisis*. USA : The Massachusetts Institute of Technology Center Advanced Engineering Study, 1995.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2012). *Educational administration: Theory, research, and practice* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kast, F. E. and Rosenzweig, J. E. (1985). *Organization and management: A systems and contingency approach* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Lunenburg, F. C. and Ornstein, A. C. (2008). *Educational administration: Concepts and practices* (5th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- Robbins, S. and Mukerji, (1990). *Organization theory: Structure, design, and applications* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.